

2005 YILI ENSTİTÜ FAALİYETLERİ

Dr. Atilla ÖZDEMİR – SÜMAE – Enstitü Müdürü

BALIKÇILIK BİYOLOJİSİ VE TEKNOLOJİSİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI

Bölüm Başkanlığı tarafından yürütülen ve sonuçlanan projeler arasında yer alan; “Marmara Denizi’ndeki Karideslerin Dağılım Alanları, Avcılıkta Kullanılan Av Araçlarının Verimliliği ve Karides Stoklarının Sürdürülebilir Kullanımı Üzerine Bir Araştırma” konulu projenin sonuç raporu tamamlanmış ve 500 adet basılarak ilgili yerlere dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

“Yetiştiricilik Yoluyla Üretilen Kalkan Balığı Yavrularının Doğal Stoka Katılımları ve Biyoeolojik Özelliklerinin İncelenmesi” projesinin veriler üzerindeki değerlendirmeler ve sonuç raporunun yazım çalışmaları devam etmiştir.

“Deniz Salyangozu Avcılığında Kullanılan Direce Alternatif Tuzak Modellerinin Geliştirilmesi” projesinde salyangoz avcılığı için 3 farklı model geliştirilerek toplam 750 adet tuzak yapılmıştır. Temmuz, Ağustos ve Eylül aylarında ön deneme çalışmaları yapılmış olup saha çalışmalarına Şubat 2006 tarihinden itibaren başlanılacaktır.

“Doğu Karadeniz’deki Hamsi Balıkçılığının İzlenmesi” projesi kapsamında; hamsi avcılığı izlenmiş, ayrıca gırgır avcılığında palamut ve istavrit gibi diğer hedef türlerin avcılığı konusunda da saha ve laboratuvar çalışmaları yürütülmektedir. Projede palamut, hamsi, barbunya ve istavrit örneklerinin biyometrik ölçümleri yapılmakta, ayrıca gırgır avcılığında hedef dışı av çalışılmaktadır.

External partner olarak enstitümüzden Dr. Mustafa Zengin’in görev aldığı AB 6. Çerçeve projelerinden ELME projesi kapsamında 2005 yılı içerisinde Ordu, Samsun ve Sinop hattında aylık deniz sörveyleri (dip trolü, deniz salyangozu avcılığı) gerçekleştirilmiştir. Proje kapsamında düzenlenen çalıştay ve alt komite toplantılarında faaliyetlere ilişkin raporlar sunulmuştur.

Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü (TEDAE) tarafından gerçekleştirilen “Karadeniz Bölgesi Su Ürünleri Avcılığının Sosyo-Ekonomik Analizi” konulu proje kapsamında Dr. Yaşar Genç ve Dr. Mustafa Zengin’in proje ye katılımı sağlanmıştır. Projede Trabzon-Rize illerinde sürdürülen proje saha anket çalışmalarına ilgili ekip ile iştirak edilmiş ve değerlendirme çalışmaları ile sonuç raporunun yazımında katkılar sağlanmıştır.

YETİŞTİRİCİLİK BÖLÜM BAŞKANLIĞI

“Karadeniz Bölgesinde Mersin Balığı Üretim İmkanlarının Araştırılması” projesi sonuçlandırılmış ve sonuç raporu hazırlanmıştır.

“Doğu Karadeniz Bölgesinde Organik Balık Yetiştiriciliği Uygulama İmkanlarının Araştırılması” projesi sonuçlandırılmış ve sonuç raporu yazımına başlanmıştır.

“Karadeniz Alabalığının Yetiştiriciliği ve Balıklandırma Amacıyla Kullanımı” projesi iki yıl uzatılmış olup proje çalışmaları devam etmektedir.

“Mersin Balıklarının Populasyonlarının

Mevcut Durumlarının Belirlenmesi Ve Yetiştiricilik İmkanlarının Araştırılması” ismiyle yeni bir proje hazırlanmış ve sunulmuştur.

JICA ile 1997 yılından beri devam eden işbirliği kapsamında daha önce sonuçlanan “Karadeniz’de Balık Yetiştiriciliğinin Geliştirilmesi” projesinin devamı niteliğinde “Karadeniz Kalkan Balığı Sürdürülebilir Yavru Üretim Tekniklerinin Geliştirilmesi” projesi Ocak 2005 te başlatılmıştır. Projenin amacı; kalkan balığı üretiminde yumurta-yavru kalitesinin geliştirilmesi ve hastalıkların önlenmesidir.

Bu proje çalışmaları anaç yönetimi, yavru bakımı, canlı yem geliştirme ve balık hastalıkları bölümleri tarafından yürütülmüştür. 2005 üretim sezonunda 50 mm boyda toplam 28,331 yavru elde edilmiştir. Bu balıklar üzerinde araştırma ve deneme çalışmaları devam etmektedir.

EKOLOJİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI

Çayeli Bakır İşletmeleri A.Ş ile enstitümüz arasında imzalanan protokol kapsamında, enstitümüz tarafından yürütülen “Çayeli ve Büyükdere Çevresel Ölçme ve İzleme Programı Projesi” gereği 44, 45 ve 46. dönem örnekleme çalışmaları 2005 yılında sırasıyla Mart, Haziran ve Aralık aylarında yapılmıştır. Proje kapsamında Karadeniz’de Rize-Çayeli açıklarında tespit edilmiş 7 istasyonda çeşitli derinlikler ile Çayeli İlçesi sınırları içerisinde bulunan Büyükdere ve Beyazsu derelerinde tespit edilmiş 4 istasyonda anlık ölçüm ve analizler yapılarak su numuneleri alınmıştır.

“Trabzon Açıklarında Deniz Suyunun Bazı Fiziksel ve Kimyasal Özelliklerinin İncelenmesi Projesi” gereği enstitü açıklarında belirlenen 50 , 100 ve 200 m derinliklerdeki 3 istasyonda CTD probu ile ölçümler yapılmıştır.

Laboratuvarların akreditasyonu amacıyla TSE Trabzon Temsilciliği tarafından düzenlenen “Kalite Yönetimi ve Organizasyon

Yapısı”, “Kalite Yönetim Sistemi Dökümantasyon Eğitimi”, “İç Kalite Tetkikleri” ve Türk Akreditasyon Kurumu (TURKAK) tarafından düzenlenen “TS 17025 Standardı, Döküman Hazırlama ve Ölçümlerin İzlenebilirliği” konulu eğitim programlarına bölüm personeli tarafından katılım sağlanmıştır.

SU ÜRÜNLERİ SAĞLIĞI BÖLÜM BAŞKANLIĞI

“Ordu/Perşembe ağ kafes balıkçılığı izleme projesi” 2004 yılı Haziran ayında başlayan ve 18 ay süren çalışma 2005 Aralık ayında bitirilmiştir. TÜGEM kanalı ile Enstitümüz, Su Ürünleri Sağlığı, Yetiştiricilik ve Ekoloji Bölüm Başkanlıkları, Ordu İl Müdürlüğü, Ordu İl Özel İdaresi müdürlüğü ve bölgedeki işletmelerin katkıları ile yürütülen çalışmada; bölgede mevcut 5 işletmeye ait ağ kafeslerde yetiştiriciliği yapılan levrek ve alabalıklarda görülen hastalıklar, tedavi ve hastalık kontrol yöntemleri, hastalıkların çıkış nedenleri, su parametreleri ile boy-ağırlık dağılımları incelenmiştir.

“Karadeniz Kalkan Balığı Sürdürülebilir Yavru Üretim Tekniklerinin Geliştirilmesi” projesinde kalkan haçeri tesisinde 2005 yılı üretim döneminde görevlendirilen Japon hastalık uzmanı ile birlikte detaylı araştırmalar yürütülmüştür. Viral hastalıklar yönünden hücre kültürü çalışmaları ve RT-PCR çalışmaları yapılmıştır.

GENETİK BÖLÜM BAŞKANLIĞI

“Türkiye Kahverengi Alabalık (*Salmo trutta* L.) Populasyonlarının Genetik Yapısının Belirlenmesi” projesi kapsamında; örnekleme çalışmaları tamamlanmış, toplanan örneklerin DNA ekstraksiyon çalışmalarına başlanmıştır.

Çalışmada kullanılacak primerlerin optimizasyonu çalışmaları yapılmış, ND1 ve D-Loop/Sitokrom b primerleri optimize edilmiş ve

populasyon örnekleri üzerinde kullanılmaya başlanmıştır. ND5/6 primerinin optimizasyon çalışmaları devam etmektedir. DNA ekstraksiyonları tamamlanmış, örneklerin ND1 F/R primerleri kullanımı ile PCR yükseltgenmeleri yapılmış, Hpa II, Hinf I, Hae III, Ava II, Alu I enzimleriyle kesilmesi yapılmış ve Agaros jel üzerinde koşturulduktan sonra görüntülenmiştir.

TUBİTAK Marmara Araştırma Merkezi, Üniversiteler, Çevre ve Orman Bakanlığı ve TAGEM'in (Etilik Veteriner Hayvancılık Merkez ve Kontrol Araştırma Enstitüsü ve Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü) katılımlarıyla TUBİTAK'a sunulmak üzere "Türkiye Gen Kaynaklarının Muhafazası: Hayvan ve Su Ürünleri" başlıklı proje hazırlanmış fakat proje değerlendirme komitesinin görüşleri doğrultusunda su ürünleri kısmı ayrı olarak sunulmak üzere projeden çıkarılmıştır.

ARAŞTIRMA YÖNETİMİ ve EĞİTİM BÖLÜM BAŞKANLIĞI

Enstitümüz tarafından JICA işbirliğinde yılda iki kez yayınlanan "*Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences*" dergisi ile yılda dört kez yayınlanmakta olan "YUNUS Araştırma Bülteni"nin basım ve dağıtımı yapılmıştır.

Enstitümüze ait web sayfası (www.sumae.gov.tr) güncellenerek içeriği zenginleştirilmiştir. Personel bilgileri ve projelerle ilgili bilgiler web sayfasına konulmuştur. Bilimsel dergiye ait web sayfasına ise (www.trjfas.org) yayınlanan dergilerin makaleleri düzenli olarak aktarılmaktadır.

21 – 23 Temmuz 2005 tarihleri arasında İstanbul Lütfi Kırdar Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen Future Fish Eurasia, Uluslararası Su Ürünleri İhracat ve İşleme, Akuakültür ve Balıkçılık Teknolojileri Fuarı'nda enstitümüz adına bir stand açılmış ve yapılan çalışmalar ile

enstitü yayınları ilgililere tanıtılmıştır.

28–30 Eylül 2005 tarihleri arasında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Atatürk Kültür Merkezi'nde düzenlenen Ulusal Su Günleri Sempozyumu'nun hazırlığında ve organizasyonda görev alınmış, toplantı öncesinde ve toplantı sırasında enstitü adına çalışmalar yürütülmüş ve stant kurularak katılımcılara enstitü çalışmaları hakkında bilgi verilmiştir.

Eğirdir Su Ürünleri Araştırma Enstitüsünde yapılan "Su Ürünleri Program ve Proje Toplantısı" öncesinde bütün enstitülerden toplantıda sunulacak projelerin özetleri temin edilerek toplantı dosyası oluşturularak katılımcılara gönderilmiştir.

Bu kapsamda enstitümüz koordinatörlüğünde, Trabzon, Giresun, Ordu, Rize ve Artvin Tarım İl Müdürlüklerinin katılımıyla yılda 3 kez yapılan "Bilgi Alış Veriş (BAV)" toplantılarına devam edilmiştir.

Ocak-Mayıs ayları arasında TRT Trabzon Radyosunda enstitümüzün yürüttüğü çalışmalar hakkında ilgili teknik personel tarafından 16 hafta süreyle program yapılmıştır. Ayrıca kalkan ve Karadeniz alabalığı yetiştiriciliği ve diğer enstitü çalışmaları ile ilgili yıl içerisinde muhtelif defalar yerel ve ulusal gazeteler ile televizyonlarda haber ve açıklamalar yayınlanmıştır.

Bakanlığın "Hizmetiçi Eğitim" kitapçığında yer alan "Mersin Balığı Yetiştiriciliği" semineri Prof.Dr. İbrahim OKUMUŞ ve Yrd.Doç.Dr. Serap USTAOĞLU tarafından "Avcılık ve Balıklandırma" semineri enstitü teknik elemanları tarafından yapılmıştır.

Enstitü personelinin bilgilerini ve çalışmalarını diğer personele aktarması için enstitü içi seminerler yapılmıştır. Bu amaçla iki haftada bir ve araştırma komite toplantıları sırasında sunumlar yapılmıştır.